
❖

بودا در اتاق زیرشیروانی

❖

رمان

جولی اُسنکا

ترجمه‌ی
فریده اشرفی

امارات فروارید

پیش‌گفتار و زندگی‌نامه‌ی نویسنده

جولی اُتسکا^۱ متولد ۱۵ می سال ۱۹۶۲، نویسنده‌ی امریکایی ژاپنی‌تباری است که در کالیفرنیا به دنیا آمده و در فرهنگ و آداب و رسوم غربی بزرگ شده است. پدرش مهندس هوا - فضا و مادرش تا پیش از تولد جولی تکنسین آزمایشگاه بود و هر دو ژاپنی اصیل هستند.

اُتسکا پس از پایان دبیرستان، وارد دانشگاه ییل شد و در سال ۱۹۸۴ از این دانشگاه مدرک کارشناسی در رشته‌ی هنر و در سال ۱۹۹۹ از دانشگاه کلمبیا، مدرک کارشناسی ارشد در رشته‌ی هنرهای زیبا را دریافت کرد و چند سالی به نقاشی پرداخت. اما سرانجام خود را هنرمندی شکست‌خورده نامید و از ده سال پیش به نویسندگی روی آورد.

جولی اُتسکا به‌خاطر نوشتن رمان‌هایی تاریخی که در آنها به زندگی امریکایی‌های ژاپنی‌تبار پرداخته، شهرت یافته است. هم کتاب اول او به اسم *وقتی امپراتور آسمانی بود*^۲ و هم کتاب دوم او *بودا در اتاق زیرشیروانی*

۱. Julie Otsuka، تلفظ درست اسم خانوادگی خانم اُتسکا با سکون ت و س است. ایشان در گفت‌وگوهایی که انجام داده‌اند، بر تلفظ درست اسم‌شان تأکید کرده‌اند. تلفظ همه‌ی اسم‌های این کتاب - چه اسم افراد و چه اسم مکان‌ها - با صرف ساعت‌ها وقت، از تلفظ اصلی در زبان ژاپنی و انگلیسی گرفته شده است. (مترجم)

2. *When the Emperor Was Divine* (2002)

جوایزی ادبی، از جمله، جایزه‌ی ادبی امریکاییان آسیایی تبار (۲۰۱۱)، جایزه‌ی داستان‌نویسی تاریخی ایالات متحده (۲۰۱۱) و جایزه‌ی ادبی پن/ فالکنر (۲۰۱۲) را دریافت نموده‌اند.

بودا در اتاق زیرشیروانی کتاب کوچکی است که دنیایی بزرگ را در خود جای داده است. این رمان به زندگی مهاجران ژاپنی در ایالات متحده می‌پردازد. زندگی گروهی از زنان ژاپنی که به‌عنوان «عروس پُستی»، برای ازدواج با مردانی که پیش از آن هرگز آنها را ندیده‌اند، به ایالات متحده فرستاده می‌شوند. این کتاب، بیشتر شبیه فهرستی از حکایت‌ها به‌نظر می‌رسد که با کمترین کلمات ممکن بیان شده‌اند، اما همین تعداد کلمه، بیانگر داستان زندگی آنها در ایالات متحده از دهه‌ی اول قرن بیستم تا جنگ جهانی دوم است. به‌طور کلی، این حکایت‌ها از زبان گروهی از زنان روایت می‌شود، اما گاهی خواننده مسائلی را از دیدگاه مردان، فرزندان آنها و تعداد کمی از همسایه‌هایشان نیز می‌بیند.

آتسکا در *بودا در اتاق زیرشیروانی*، روایت‌های به‌هم‌پیوسته‌ای را پیش می‌برد که طول برخی از آنها به بیش از یک پاراگراف نیز نمی‌رسد. با اینکه مشخص می‌شود شخصیت‌ها در فاصله‌ای رسمی و خشک نگه داشته می‌شوند، این کم‌حرفی و استفاده‌ی بسیار کم از کلمات، داستان‌های آنها را با حسی نیرومند آکنده است.

روایت این رمان در نوع خود بی‌نظیر است. آتسکا برای نوشتن آن، به تعبیر خود، «چندین تن» تحقیق انجام داده، درباره‌ی تاریخ شفاهی ژاپن تحقیق کرده و کتاب‌های تاریخی و روزنامه‌های قدیمی را مطالعه کرده است. او می‌گوید: «من باید با دو دنیای متفاوت آشنا می‌شدم: ژاپن قدیم که عروس‌های پُستی از آنجا می‌آمدند و ایالات متحده‌ی دهه‌ی ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰ که این عروس‌ها به آنجا مهاجرت کردند. چندین ماه تلاش می‌کردم برای داستانم صدای مناسبی پیدا کنم. در زمان تحقیق، به داستان‌هایی جالب از

آرزوهای این زنان برخوردارم و واقعاً دوست داشتم همه‌ی این داستان‌ها را تعریف کنم. یک روز، در حال مرور یادداشت‌هایم، جمله‌ای را یافتم که چند ماه پیش از آن، وسط پاراگرافی نوشته بودم و زیر تلی از کاغذ پنهان شده بود: «در کشتی، بیشترِ ما دختر بودیم». بلافاصله فهمیدم که این، اولین جمله‌ی رمان من خواهد بود. هیچ «شخصیت اصلی»‌ای وجود نخواهد داشت. من داستان را از دیدگاه گروهی از عروس‌های پُستی که به ایالات متحده رفتند، می‌نویسم.»

آتسکا معتقد است که این کتاب یک شخصیت اصلی و مهم دارد و آن «همه» هستند، یعنی گروه «ما»، نه یک «من» تنها. استفاده از صدای «ما» به او این امکان را داد که داستانی بسیار بزرگ‌تر از آنچه با «من» یا «او» می‌توانست بیان کند، برای خواننده‌ی این کتاب تعریف کند. او می‌گوید: «من تک‌تک داستان‌های این زنان و خانواده‌های آنها را در هم تنیدم و به شکل یک داستان درآوردم. این صدا بسیار پرظرفیت و بی‌نهایت قابل‌گسترش است. هر جمله، پنجره‌ی کوچکی در برابر چشمان خواننده می‌گشاید که به زندگی یک نفر باز می‌شود؛ انگار از یک قطار در حال حرکت، یواشکی به خانه‌ی یک نفر نگاه می‌کنیم و پس از آن به راه‌مان ادامه می‌دهیم. از طرف دیگر، چون ژاپن از فرهنگی گروه-محور برخوردار است، این صدا فرهنگ و زندگی ژاپنی‌ها را نیز تداعی می‌کند.»

در *بودا در اتاق زیرشیروانی* اسم تعدادی از افراد گفته می‌شود، اما حتی در این صورت نیز به‌طور مختصر از آنها یاد می‌شود و معمولاً دیگر به اسم خواننده نمی‌شوند. روایت‌های زنجیروار آتسکا، دیدن طیفی گسترده و در عین حال، مشابه از تلاش‌های این زنان برای گذر پیروزمندانه از هزارتوی زندگی مهاجری را برای ما امکان‌پذیر می‌سازد. هر بخش از این رمان، آنها را یک گام به پیش می‌برد، از کشتی به مزرعه یا فروشگاه یا خوابگاه خدمتکاران؛ از به دنیا آوردن فرزندان به تماشای رشد و دور شدن آنها؛ و از فرمانبرداری